

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2008.II.13
K(2008)457 galutinis

**Tema: Valstybės pagalba Nr. N 764/2007 – Lietuva
400 MW galios kombinuoto ciklo dujų turbininio bloko statyba AB
„Lietuvos elektrinė“**

Gerbiamasis pone Ministre,

Komisija informuoja Lietuvą, kad, išnagrinėjusi Lietuvos valdžios institucijų pateiktą informaciją apie pirmiau nurodytą priemonę, nusprendė, jog parama, apie kurią pranešta, 400 MW galios kombinuoto ciklo dujų turbininio (KCDT) bloko statybai AB „Lietuvos elektrinė“ nėra valstybės pagalba.

1. PROCEDŪRA

2007 m. gruodžio 19 d. elektroniniu pranešimu, Komisijoje užregistruotu tą pačią dieną, Lietuvos valdžios institucijos pranešė Komisijai apie minėtą priemonę pagal EB sutarties 88 straipsnio 3 dalį.

2. PRIEMONĖS APIBŪDINIMAS

2.1 Projektas

- (1) Priemonė, apie kurią pranešta, – tai energijos gamybos vieneto, kurio galia – 400 MW, statyba dabartinėje elektrinėje, vadinamoje Lietuvos elektrine (LE), kurią valdo Lietuvos bendrovė AB „Lietuvos elektrinė“. Energiją gamins KCDT blokas, kuris veiks termofikaciniu režimu. Turbinai veikiant gaunama šiluma bus tiekama į centralizuoto šilumos tiekimo tinklus gretimose aglomeracijose.
- (2) Numatoma, kad bloko statybos išlaidos sudarys 915 mln. LTL (265 mln. EUR). Priemonei teikiamas įnašas iš Tarptautinio Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo rėmimo fondo (toliau – IIDSF), t. y. vienkartinė 587 mln. LTL (170 mln. EUR) išmoka, kuri apytikriai atitinka 70 % numatomų projekto išlaidų. Likęs finansavimas bus teikiamas iš komercinių paskolų ir nuosavų AB „Lietuvos elektrinė“ išteklių. Iš Lietuvos valstybės biudžeto finansinė parama nebus teikiama.

Petras VAITIEKŪNAS
Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministras
J.Tumo-Vaižganto g. 2
LT – 01511 Vilnius

- (3) Tikimasi, kad statybos projektas bus pradėtas įgyvendinti 2008 m. gegužės 1 d., nors tiksliai projekto pradžios data bus žinoma tik baigus konkursų procedūras ir derybas su rangovais. Tikimasi, kad projektas bus baigtas įgyvendinti iki 2010 m. pabaigos.
- (4) Lietuvos valdžios institucijos laikosi nuomonės, kad minimai priemonei neskiriami valstybės ištekliai, todėl ji nėra valstybės pagalba pagal EB sutarties 87 straipsnio 1 dalį. Jos pranešė Komisijai apie priemonę dėl teisinio tikrumo.

2.2 Ignalinos programa ir Tarptautinis Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo rėmimo fondas (IIDSF)

- (5) Šiuo metu Ignalinos atominei elektrinei tenka ketvirtadalis Lietuvos elektros energijos gamybos pajėgumų. Prieš įstodama į Europos Sąjungą, Lietuva įsipareigojo iki 2005 m. nutraukti tos elektrinės pirmojo bloko, o iki 2009 m. gruodžio 31 d. – antrojo bloko eksploatavimą. Šis įsipareigojimas įrašytas prie 2003 m. Stojimo akto¹ pridėtame protokole Nr. 4 dėl Ignalinos atominės elektrinės Lietuvoje (toliau – protokolas).
- (6) Protokolu taip pat buvo įsteigta Ignalinos programa, pagal kurią Europos bendrija įsipareigojo suteikti Lietuvai papildomą finansinę paramą, skirtą jos pastangoms nutraukti eksploatavimą ir spręsti problemas, susijusias su Ignalinos atominės elektrinės galutinio sustabdymo bei eksploatavimo nutraukimo padariniais, 2004–2006 m. laikotarpiu ir vėliau paremti. Protokole numatoma, kad Ignalinos programa, *inter alia*, apima įprastinių elektros energijos gamybos pajėgumų, kurie pakeis dviejų Ignalinos atominės elektrinės reaktorių gamybos pajėgumus, modernizavimo priemones. Jame numatomos ir kitos priemonės, susijusios su sprendimu galutinai sustabdyti atominę elektrinę ir nutraukti jos eksploatavimą, kuriomis bus prisidėta prie būtino Lietuvos energijos gamybos, perdavimo ir paskirstymo sektorių restruktūrizavimo, modernizavimo ir jų saugos aplinkos atžvilgiu gerinimo, taip pat prie energijos tiekimo saugumo didinimo ir energijos efektyvumo gerinimo Lietuvoje.
- (7) Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1990/2006² nustatomos Ignalinos programos įgyvendinimo taisyklės nuo 2007 metų. To reglamento 5 straipsnio 2 dalyje numatoma, kad finansinė parama priemonėms pagal Ignalinos programą arba jos dalys gali būti skiriamos per Bendrijos įnašą į IIDSF.
- (8) IIDSF 2000 m. įsteigė Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas (toliau – ERPB), kad sutelktų tarptautinių donorų įnašus finansinės paramos Lietuvai teikimui Ignalinos atominei elektrinei galutinai sustabdyti ir jos

¹ Aktas dėl Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Maltos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos stojimo sąlygų ir Sutarčių, kuriomis yra grindžiama Europos Sąjunga, pritaikomųjų pataisų, OL L 236, 2003 9 23, p. 33–49.

² 2006 m. gruodžio 21 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1990/2006 dėl protokolo Nr. 4 dėl Ignalinos atominės elektrinės Lietuvoje prie Čekijos, Estijos, Kipro, Latvijos, Lietuvos, Vengrijos, Maltos, Lenkijos, Slovėnijos ir Slovakijos stojimo akto įgyvendinimo „Ignalinos programa“, OL L 411, 2006 12 30, p. 10–17, klaidų ištaisymas OL L 27, 2007 2 2, p. 7–10.

eksploatavimui nutraukti bei dėl to galutinio sustabdymo būtinoms priemonėms, kuriomis prisidedama prie Lietuvos energijos gamybos, perdavimo ir paskirstymo sektorių restruktūrizavimo, atnaujinimo ir modernizavimo bei prie energijos efektyvumo gerinimo Lietuvoje. ERPB direktorių valdyba priėmė Fondo taisykles, pagal kurias visų pirma:

1. Donorų asamblėja yra IIDSF valdymo organas ir gali įsteigti Vykdomąjį komitetą tam tikroms su IIDSF veikla ir priežiūra susijusioms funkcijoms vykdyti (šiuo atveju Donorų asamblėja yra nedidelė, todėl Vykdomasis komitetas nebuvo įsteigtas);
 2. Donorų asamblėja yra atsakinga už projektų atranką ir leidimų suteikimą iš IIDSF išteklių skiriamoms dotacijoms;
 3. Donorų asamblėją sudaro donorų atstovai. 2007 m. birželio 29 d. Lietuvai tapus Donore, Lietuvos atstovai gali dalyvauti šio organo posėdžiuose, ir Lietuva turi vieną iš septyniolikos balsų;
 4. ERPB patikėtas IIDSF administravimas ir valdymas. Visų pirma bankas atsakingas už konkrečių projektų pasiūlymų, parengtų glaudžiai bendradarbiaujant su Lietuva, teikimą Donorų asamblėjai;
 5. joks projektas negali būti pradėtas vykdyti be Lietuvos sutikimo;
 6. įnašai negali būti skiriami konkrečioms projektams, o tik vienam iš bendrųjų tikslų, nurodytų IIDSF taisyklių 1.02 skirsnyje³;
 7. ERPB viešųjų pirkimų politika ir taisyklės taikomos dotacijoms, skiriamoms iš IIDSF išteklių, o viešieji pirkimai apima tik prekes, pagamintas donorų šalyse arba šalyse, kuriose Bankas vykdo veiklą, arba tiekiamas iš tų šalių, ir paslaugas, teikiamas iš tų šalių, išskyrus tuos atvejus, kai Donorų asamblėja nusprendžia kitaip. Praktiškai tai reiškia, kad minimo projekto atveju ERPB parinks rangovą energijos gamybos blokui statyti ir mokės jam tiesiogiai už suteiktas prekes ir paslaugas pateikęs AB „Lietuvos elektrinė“ patvirtintas sąskaitas faktūras, neviršijant visos dotacijos.
- (9) Didžiausią įnašą į IIDSF teikia Bendrija iš nuosavų išteklių. Pastaraisiais metais Bendrija faktiškai buvo vienintelė IIDSF donorė.
- (10) Komisijos sprendimo C(2007)5538 (galutinis)⁴ 10 straipsnyje numatomas atskiras metinis Ignalinos programos įgyvendinimo jungtinis programavimo

³ Pagal tą skirsnį fondo tikslas – priimti donorų teikiamas lėšas bei jas panaudoti techninei paramai, visuomenės informavimui, konsultavimui, civiliniams inžineriniams statybos darbams bei inžinerijos paslaugoms teikti ir įrangai įsigyti, diegti ir pradėti eksploatuoti siekiant *inter alia* finansuoti arba bendrai finansuoti prekių ir paslaugų teikimą bei darbų vykdymą paramą gaunančios valstybės energetikos sektoriuje, remiant priemones, kurios įgyvendinamos dėl sprendimo, kurį priėmė paramą gaunanti valstybė, galutinai sustabdyti atitinkamus atominės elektrinės blokus arba nutraukti jų eksploatavimą ir kurios padės vykdant būtiną energijos gamybos, perdavimo ir paskirstymo sektorių restruktūrizavimą, atnaujinimą bei modernizavimą ir gerinant energijos efektyvumą.

⁴ 2007 m. lapkričio 21 d. Komisijos sprendimas C(2007)5538 (galutinis) dėl procedūrų, susijusių su priemonių bei finansinės paramos pagal 2007–2013 m. Bohunice ir Ignalinos programas ir pagal 2007–2009 m. Kozloduy programą programavimu ir priežiūra. Dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje.

dokumentas, kuriame nustatomi prioritetai ir įgyvendintini veiksmai. Komisija priėmė jungtinį programavimo dokumentą 2007 m. lapkričio mėn.

- (11) Šiame dokumente pripažįstama, kad kombinuoto ciklo dujų turbininio bloko, kurio galia – iki 400 MW, statyba Lietuvos elektrinėje yra su Ignalinos programa susijęs strateginis tikslas ir jis turi būti remiamas IIDSF ištekliais.

3. VERTINIMAS

3.1 Valstybės pagalba pagal EB sutarties 87 straipsnio 1 dalį

- (12) Pagal EB sutarties 87 straipsnio 1 dalį valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, yra nesuderinama su bendrąja rinka, kai ji daro poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai.
- (13) Teisingumo Teismas nustatė, jog tam, kad būtų laikoma valstybės pagalba, priemonė *pirmiausia* turi būti tiesiogiai arba netiesiogiai finansuojama iš valstybės išteklių ir, *antra*, būti priskiriama valstybei⁵.
- (14) Teisingumo Teismas pripažino, kad su priemone susijusios finansinės lėšos neprivalo būti ilgalaikis viešojo sektoriaus turtas tam, kad būtų laikomos valstybės ištekliais, bet to, kad tokios lėšos yra nuolat kontroliuojamos valstybės ir todėl kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos jas gali naudoti, pakanka, kad jos būtų priskiriamos valstybės ištekliams⁶. Taip pat remiantis Teisingumo Teismo teismine praktika⁷ valstybės ištekliai nenaudojami, kai viešosios valdžios institucijos jokiam etape nekontroliuoja lėšų, kuriomis finansuojamas atitinkamas ekonominis pranašumas, arba neįgyja jų kontrolės. Todėl svarbu tai, ar valstybė tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoja atitinkamus išteklius, nepaisant to, kad lėšos buvo skirtos ne iš valstybės biudžeto.
- (15) Lietuva nekontroliuos 587 mln. LTL (170 mln. EUR) sumos, skiriamos šiam projektui. Šiuo atveju iš IIDSF 400 MW galios KCDT bloko statybai AB „Lietuvos elektrinė“ skirtų išteklių negalės naudoti nei Lietuvos valdžios institucijos, nei valstybei priklausanti bendrovė AB „Lietuvos elektrinė“, kurios jokiam etape nekontroliuos išteklių ir neįgis jų kontrolės. Laikantis viešųjų pirkimų taisyklių ir pateikus sąskaitas faktūras, šiuos išteklius ERPB tiesiogiai perves savo pasirinktam rangovui. Mokėjimas už atliktus darbus, suteiktas prekes ir paslaugas bus pervestas tiesiogiai į pasirinkto rangovo sąskaitą.

⁵ Žr., pavyzdžiui, 2002 m. gegužės 16 d. Sprendimo *Prancūzija prieš Komisiją*, C-482/99, Rink. p. I-4397, 24 punktą.

⁶ Žr. 2000 m. gegužės 16 d. Sprendimo *Prancūzija prieš „Ladbroke Racing“ ir Komisiją*, C-83/98, Rink. p. I-3271, 50 punktą, ir 1996 m. gruodžio 12 d. Sprendimo *„Air France“ prieš Komisiją*, T-358/94, Rink. p. II-2109, 67 punktą.

⁷ Žr. generalinio advokato Jacobs nuomonę byloje *Prancūzija prieš Komisiją*, [2002], C-482/99, Rink. p. I-4397, 38–42 punktai, ir byloje *PreussenElektra*, [2001], C-379/98, Rink. p. I-2099, 59–61 punktai.

- (16) Todėl priemonė nebus finansuojama iš valstybės išteklių.
- (17) Pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją⁸ „būtina išnagrinėti, ar valstybės institucijos turi būti laikomos vienokiu ar kitokiu būdu dalyvaujančiomis priimančiomis priemonėmis. <...> Pagalbos priemonės, kurių taiko valstybės įmonė, nepriskirtinumas valstybei gali būti nustatytas remiantis rodikliais, kuriuos sąlygoja bylos aplinkybės, ir kontekstu, kuriame ta priemonė buvo taikyta.“
- (18) Minima priemonė negali būti laikoma priskirtina valstybei. IIDSF priežiūros organas (Donorų asamblėja) turi suteikti leidimą kiekvienai dotacijai, skiriamai iš fondo išteklių, nepaliekant Lietuvai jokios laisvės veikti savo nuožiūra:
- skiriant minėtus išteklius projektams, kuriuos gali apimti IIDSF tikslas ir veiklos sritis;
 - atrenkant šių projektų naudos gavėjus ir, laikantis ERPB viešųjų pirkimų taisyklių, įmones, tiekiančias atitinkamas prekes arba teikiančias atitinkamas paslaugas („rangovai“);
 - sumų, skirtų įvairiems projektams, kuriuos vykdo IIDSF, atžvilgiu.
- (19) Be to, Lietuva neturi galios skirti konkrečių projektų pasiūlymų ir jų naudos gavėjų vertinimui, nes ši atsakomybė tenka ERPB. Taip pat Lietuva neturi galios neleisti ERPB teikti konkrečių projektų pasiūlymų Donorų asamblėjai. Vien to, kad ERPB turi rengti projektų pasiūlymus „glaudžiai bendradarbiaudamas“ su Lietuva ir kad joks projektas negali būti pradėtas vykdyti be Lietuvos sutikimo, nepakanka projektams, kuriuos sudaro finansinės paramos teikimas iš IIDSF išteklių, priskirti Lietuvai.
- (20) Lietuva nėra atsakinga už minėto remiamo projekto skyrimą, įgyvendinimą ir valdymą, todėl sprendimas skirti vienkartinę 587 mln. LTL (170 mln. EUR) išmoką 400 MW galios KCDT bloko statybai, nėra priskiriamas Lietuvai.
- (21) Todėl galima daryti išvadą, kad Lietuva nekontroliuoja iš IIDSF skiriamų išteklių bei jais nedisponuoja ir kad sprendimas galiausiai skirti šiuos išteklius nepriskiriamas Lietuvai. Taigi vienkartinės 587 mln. LTL (170 mln. EUR) išmokos skyrimui valstybės pagalbos taisyklės netaikomos.

⁸ Ibid., 50–56 punktai.

4. IŠVADA

Komisija atitinkamai nusprendė, kad N 764/2007 „400 MW galios kombinuoto ciklo dujų turbininio bloko statyba AB *Lietuvos elektrinė*“ valstybės išteklių neskiriami ir priemonė nėra priskirtina valstybei. Todėl ji nėra valstybės pagalba pagal EB sutarties 87 straipsnio 1 dalį ir EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalį.

Jeigu šiame rašte yra konfidencialios informacijos, kurios negalima atskleisti trečiosioms šalims, apie tai praneškite Komisijai per penkiolika darbo dienų nuo šio dokumento gavimo dienos. Jei Komisija negaus pagrįsto prašymo iki šio laikotarpio pabaigos, bus laikoma, kad Jūs sutinkate, jog visas laiško tekstas būtų atskleistas trečiosioms šalims ir paskelbtas autentiška kalba interneto tinklavietėje

http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/

Prašymą siųskite registruotu laišku arba faksu adresu:

European Commission
Directorate-General for Competition
State Aid Registry
B-1049 Brussels
Faksas +32-2-296 12 42

Pagarbiai
Komisijos vardu

Neelie KROES
Komisijos narė